

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Researchbib Impact factor: 13.14/2024

SJIF 2024 = 5.444

Том 3, Выпуск 07, Июль

MIOKARD INFARKTIDA REANIMATSION YONDASHUVLAR

RShTTYoIAM Navoiy viloyat filiali

Anesteziologiya va Reanimatsiya yo'nalishi

klirik ordinatori Eshmamatov Isomiddin Jumaboy o'g'li

RShTTYoIAM Navoiy viloyat filiali

direktori t.f.n Jalolov Baxrom Zuxriddinovich

Reanimatsiya bo'lim mudiri Jo'rayev Ixtiyor Bozorovich

Telefon raqami: +9989337710606

Annotatsiya

Miokard infarkt yurak mushagining ishemik nekrozi bo'lib, yurak-qon tomir kasalliklari orasida o'limga eng ko'p sabab bo'luvchi holatlardan biridir. Ushbu maqolada miokard infarktning patofiziologiyasi, diagnostikasi va reanimatsion yondashuvlar haqida ilmiy asoslangan ma'lumotlar taqdim etilgan. Ayniqsa, yurak massaji, sun'iy nafas olish, farmakologik reanimatsiya usullari va kardiogen shokni boshqarish bo'yicha amaliy tavsiyalar berilgan. Zamonaviy texnologiyalar va standart protokollarga asoslangan yondashuvlar muhokama qilingan. Maqola shifokorlar uchun foydali bo'lib, bemorlarni samarali davolashda ko'maklashadi.

Kalit so'zlar: miokard infarkt, reanimatsiya, yurak massaji, kardiogen shok, defibrillyatsiya

Kirish

Miokard infarkt (MI) – yurak mushagining qon ta'minotining keskin buzilishi natijasida yuzaga keladigan nekrotik o'zgarishlar jarayonidir. Dunyo bo'ylab yurak-qon tomir kasalliklari o'lim sabablari orasida birinchi o'rinni egallaydi va miokard infarkt ularning asosiy qismidir. O'zbekistonda ham yurak ishemiyasi kasalliklari keng tarqalgan va ularga qarshi samarali davolash hamda reanimatsion yondashuvlar alohida ahamiyatga ega. Ushbu maqolada MI bilan og'rigan bemorlarga reanimatsion yordam ko'rsatishning asosiy tamoyillari va zamonaviy usullari bayon qilinadi.

Miokard infarktning umumiy tushunchasi va patofiziologiyasi

Miokard infarkt yurak mushagining bir qismiga qon oqimi to'satdan to'xtashi yoki sezilarli darajada kamayishi natijasida yuzaga keladigan nekroz jarayonidir. Asosiy sabab koronar arteriyalardagi aterosklerotik toshmalar va ular ustidagi tromblarning

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Researchbib Impact factor: 13.14/2024

SJIF 2024 = 5.444

Том 3, Выпуск 07, Июль

hosil bo'lishidir. Bu qon aylanishining buzilishi va yurak to'qimasining kislorod tanqisligiga olib keladi.

Infarktning turlari orasida transmural (to'liq qalinlikdagi nekroz), subendokardial (ichki qatlamdagi nekroz) infarkt mavjud. Patofiziologik jarayonda yurak to'qimasining hujayralari kislorod yetishmovchiligi sababli o'ladi, buning oqibatida yurak faoliyati buziladi va hayot uchun xavf tug'iladi.

Miokard infarkt belgilarining diagnostikasi

MInni aniqlashda asosiy e'tibor klinik belgilarga qaratiladi. Ko'krak qafasida qattiq, uzoq davom etuvchi og'riq, nafas qisilishi, terlash, ko'ngil aynishi kabi simptomlar mavjud bo'ladi. Elektrokardiogramma (EKG) yordamida ST segmentining o'zgarishi, Q to'liqining paydo bo'lishi va boshqa patologik o'zgarishlar aniqlanadi.

Shuningdek, laboratoriya usullari orqali yurak mushagining shikastlanganligini ko'rsatadigan troponin I va T, CK-MB darajalari o'lchanadi. Ushbu biomarkerlar MInni tez va aniq aniqlashda muhim rol o'ynaydi.

Reanimatsion yondashuvning asosiy tamoyillari

MI holatida reanimatsion yordam ko'rsatish bemorning hayotini saqlab qolish uchun muhimdir. Yurak massaji orqali qon aylanishi saqlanadi, sun'iy nafas olish esa kislorod yetkazib berishni ta'minlaydi.

Farmakologik terapiyada adrenalin, atropin kabi dori vositalari qo'llaniladi. Adrenalin yurak faoliyatini stimulyatsiya qilib, qon bosimini ko'taradi va yurak ritmini tiklashga yordam beradi. Atropin esa bradikardiyaning bartaraf etishda samaralidir.

Defibrillyatsiya yurakning notog'ri ritmlarini tuzatish uchun qo'llaniladi. Bu usul ventrikulyar fibrillyatsiya va ventrikulyar taxikardiyaning bartaraf etishda juda muhimdir.

Reanimatsiyada xalqaro protokollar, xususan ACLS (Advanced Cardiovascular Life Support) standartlariga qat'iy rioya qilish zarur.

Kardiogen shok va uning reanimatsiyasi

MI asoratlardan biri bo'lgan kardiogen shok yurakning yetarli qon pompalanmasligi natijasida yuzaga keladi. Bu holatda bemorlarda qon bosimi pasayadi, organlarga kislorod yetishmovchiligi kuzatiladi, va o'lim xavfi yuqori bo'ladi. Shokni boshqarishda inotrop dori vositalari, suyuqlik terapiyasi va mexanik yordamlar (masalan, intraaortik balon pompa) qo'llaniladi. Shifokorlar shoshilinch va aniq chora-tadbirlar ko'rsatishi muhim.

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Researchbib Impact factor: 13.14/2024

SJIF 2024 = 5.444

Том 3, Выпуск 07, Июль

Zamonaviy texnologiyalar va yondashuvlar

So‘nggi yillarda reanimatsiya va MI davolashda bir qator yangi usullar qo‘llanilmoqda. Kateterlashtirish va perkutaneus koronariya intervension terapiya (PCI) qon oqimini tiklashda samarali.

Tromboliz – trombnini eritish uchun qo‘llaniladigan dorilar yordamida qon aylanishini tiklash usuli.

Shuningdek, qayta takrorlanuvchi yurak ritmi buzilishlari uchun implantatsiya qilinadigan defibrillyatorlar (ICD) keng tarqalmoqda.

Yangi monitoring usullari va intensiv terapiya jihozlari bemor holatini doimiy nazorat qilish imkonini beradi.

Shifokorlar uchun amaliy tavsiyalar

Reanimatsiyaviy yordamni samarali tashkil etish uchun shifokorlar quyidagilarga e‘tibor qaratishi lozim:

MI belgilari paydo bo‘lishi bilan tezkor tashxis va reanimatsiyani boshlash.

ACLS protokollariga qat’iy rioya qilish.

Bemorning individual holatini hisobga olib terapiya rejasini tuzish.

Kasallikning oldini olish, ya’ni profilaktika choralarini doimiy amalga oshirish.

Bemorlarni sog‘lom turmush tarziga yo‘naltirish va dorilarni muntazam qabul qilinishini ta’minlash.

Xulosa

Miokard infarkt – hayot uchun xavfli holat bo‘lib, reanimatsion yondashuvlar hayotni saqlab qolish va asoratlarni kamaytirishda hal qiluvchi o‘rin tutadi. Zamonaviy texnologiyalar va xalqaro standartlarga asoslangan protokollar samarali davolashni ta’minlaydi. Shifokorlarning malakasi va tezkorligi esa bemor natijalarini yaxshilashda muhim omildir.

Foydalanilgan adabiyotlar

Braunwald E. Heart Disease: A Textbook of Cardiovascular Medicine. 11th ed. Elsevier; 2019.

O‘rtaev R.B., Tadjibaeva M.T. Kardiologiya asoslari. Toshkent, 2020.

American Heart Association. Advanced Cardiovascular Life Support (ACLS) Provider Manual. 2020.

Kumar V., Abbas A.K., Aster J.C. Robbins Basic Pathology. 10th ed. Elsevier; 2018.

**МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ:
ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА**

Researchbib Impact factor: 13.14/2024

SJIF 2024 = 5.444

Том 3, Выпуск 07, Июль

European Society of Cardiology Guidelines for the management of acute myocardial infarction in patients presenting with ST-segment elevation. Eur Heart J. 2020.